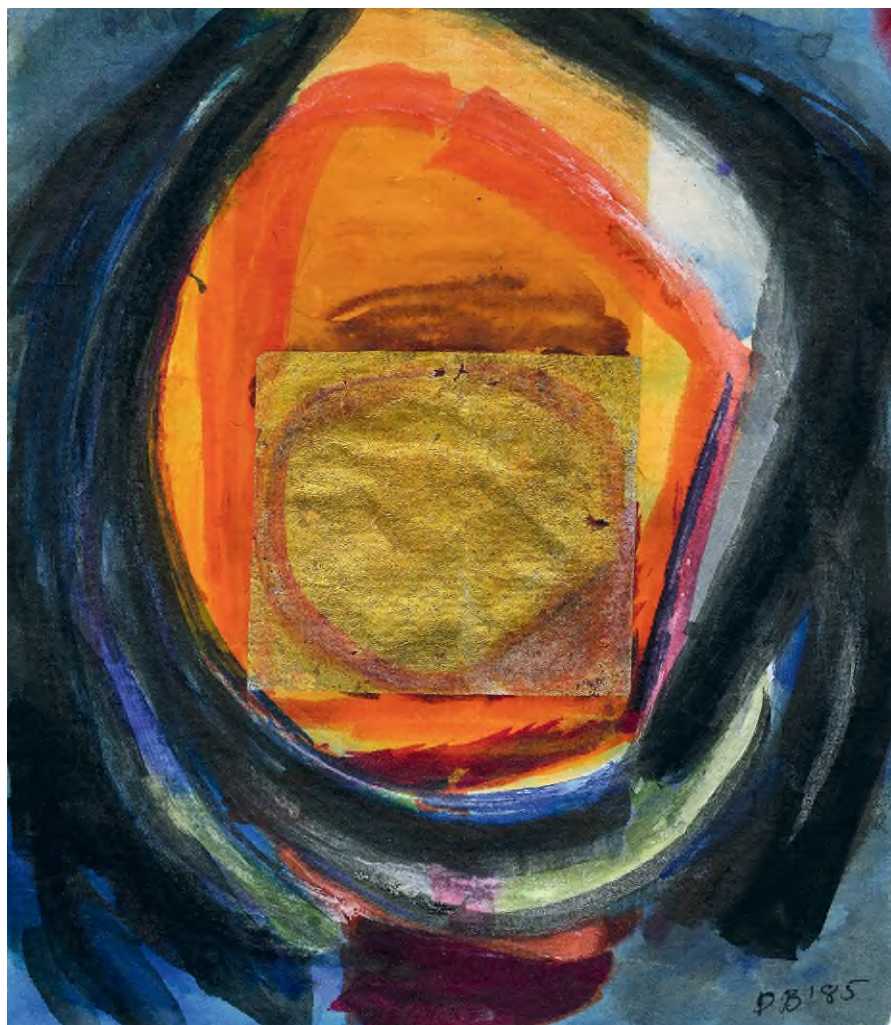

Álmok, ablakok és a hiány. Dusti Bongé

Zelei Bori

*Piercing the Inner Wall:
The Art of Dusti Bongé
(Átfúrni a belső falat:
Dusti Bongé művészete),*
Mississippi Museum of Art,
Jackson, Mississippi,
2021. május 23-ig

Dusti Bongé: *Untitled
(Black & Orange Circle)*
(Cím nélkül (Fekete és narancs kör)),
1985, akvarell, papír, 14 × 12 cm
© Dusti Bongé Art Foundation

Dusti Bongé (Eunice Lyle Swetman) 1903-ban született Mississippi államban, és egész életében festett. Habár Mark Rothko unokajaként is emlegették, és képei többször feltűntek New York felkapott tárlatain, mindvégig Biloxi, a Mississippi-öböl partján fekvő napfényes kisváros maradt az otthona.

A bankárcsaládból származó lány Chicagóban tanult színészetet, és itt kapta barátaitól a Dusti nevet: minduntalan a nagyváros porát mosta az arcáról a csapnál. Itt találkozott majdani férjével is, a festő Archie Bongéval. New Yorkban házasodtak össze, fiuk születése után pedig a sokkal nyugalmasabb Biloxiba költöztek.

Első képét egy házastársi vitát követően festette, férjét kiengesztelendő. Archie azonnal felismerte feleségében a tehetőséget, s onnantól együtt jártak vázlatolni – Dusti tehát a korban szokatlan és irigylésre méltó módon élvezte férje támogatását. Az ő tanácsára nem iratkozott be művészeti iskolába, hogy egyéni látásmódja megmaradjon. Első képei ragyogó színű virágszendéletek; kedvenc virága, a napraforgó, később számos képének témája lesz. Archie Bongé 1936-ban meghalt szklerózisban – a gyermekét egyedül nevelő anya pedig bevette magát a férjétől rámaradt műhelybe, és soha többé nem házasodott meg.

Ismerte a domináló keleti-parti és európai tendenciákat. Korai, kubizmus által inspirált munkái után hamarosan szürrealista látomások jöttek, végül az absztrakció. Bár továbbra sem hagyta el az öbölparti várost, tudatosan kereste a megmutatkozás lehetőségeit: végigjárta New York galériáit. Nem más, mint Betty Parsons galerista, műgyűjtő – és maga is festő – válogatta be alkotásait egy absztrakt expresszionista tárlatra Mark Rothko, Jackson Pollock és Robert Rauschenberg művei közé 1946-ban, hogy később, már barátként, számos egyéni tárlatot rendezzen neki egészen 1975-ig. Legfőbb témája Biloxi: a kikötő vitorlásai, a temető és a vándorcirkusz rendszeresen feltűnnek képein. Később

fontos motívumává válnak az ablakok, akár New York felhőkarcolóiról kölcsönzi ezeket, akár a felhőkarcolók között élő és dolgozó barátot, Betty Parsonst festi, aki mögött a galériafalon a képek úgy jelennek meg, mint külvilágra nyíló ablakok.

Dusti Bongét foglalkoztatta az álmok világa és Jung írásai a kollektív tudatalanról. Hálószobájában is volt egy festőállvány: képekkel álmodott, és felriadva még éjjel megfestette őket. Saját bevallása szerint ezek a legkifejezőbb képei. Egyre absztraktabb módon látta a világot: már nagymama volt, amikor megpróbálta megfesteni a hiányt (*The Void*, vagyis *Az üresség* sorozat), és ekkoriban született legnagyobb méretű műve, a *Passage (Átjáró)* is. Kísérletező kedve is megmaradt: pigmentált üvegyapotból hozott létre installációkat, melyek hátulról megvilágítva úgy ragyognak, mint a színes templomablakok; emellett kínai halotti áldozathoz használt szellempénz-papírra festett akvarelleket. Utolsó képét két évvel halála előtt, 1991-ben készítette.

Retrospektív kiállításán nagy méretű festmények és kis akvarellek, valamint három szobor is látható. „A belső fal két-

Dusti Bongé: *Untitled (Surrealist Nude Female with Tattoos)* (Cím nélkül [Szürrealista akt tetoválásokkal]), 1945, vegyes technika papíron, 33 × 25,4 cm
© Dusti Bongé Art Foundation

ségkívül tőled függ. Ez a mélyen egyedi dolog a valódi személyiséget, nem pedig a felszínes burkot veszi körül. Mindig is úgy éreztem, hogy a gondolatok, ötletek és érzések nyílként haladnak előre – egyenesen a belső falat célozzák.”

Dusti Bongé: *Sunflowers (Napraforgók)*, 1944, olaj, vászon, 41 × 51 cm
© Dusti Bongé Art Foundation